

SZOCIALISTA ELNÖK FRANCIAORSZÁGBAN

Az április 28-án és május 10-én tartott francia elnökválasztásokon döntő fordulat következett be. Az eddigi köztársasági elnök, Giscard d'Estaing vereséget szenvedett és az ellenzék jelöltje, a baloldali, a Szocialista Párt élén álló Mitterrand győzött. Először történt meg Franciaország történetében, hogy általános választással szocialista köztársasági elnök került az ország élére. Már maga ez a tény illusztrálja a fordulat jelentőségét és azt is, hogy ezzel milyen változások várhatók Franciaországban.

A győzelmet persze tartalommal kell megtölteni, a szocialista elnöknek csak ezután kell megvalósítania programját. Nem vitás, hogy e program megvalósítása elsősorban a gazdasági és közigazgatási reformok ellenállásába ütközik. Sőt még a reformokért vívandó kemény harc előtt Mitterrand-nak meg kell nyernie még egy ütközetet — a június közepére kiírt rendkívüli parlamenti választásokat, mivel parlamenti többséget kell szereznie a zavartalan kormányzáshoz.

A változó világ hullámai

A francia választótestület már évek óta majdnem 50—50 százalékarányban megoszlik a baloldal és jobboldal között, olyannyira, hogy a Le Monde című francia napilap glosszáírója ironikusan megjegyezte: ilyen megoszlás mellett szinte kár, hogy az országnak nem lehet két köztársasági elnöke. Nem vitás azonban, hogy a megoszláshoz hozzájárul a választási rendszer is, amelynek első fordulójában csak a szavazatok gyűjtésére megy a játék és tulajdonképpen a második fordulóban dől el a csata, hiszen nemcsak a köztársasági elnöknek, hanem a parlamenti képviselőknek, sőt a városi tanácsstagoknak is az első fordulóban a győzelemhez a szavazatoknak több mint 50 százalékát kell megszerezniük és csak a második fordulóban elegendő a relatív többség. Ez a választási rendszer eleve arra ösztönzi a politikai erőket, hogy

egymással szövetkezzenek, a második fordulóra összefogjanak. A döntő fordulat akkor következett be, amikor 1972-ben a Kommünista Pártból, a Szocialista Pártból és a baloldali radikálisokból meg néhány kisebb baloldali csoportból létrejött a baloldali szövetség. Minden újabb választáson ez a baloldali szövetség mind közelebb került a győzelemhez. Jelöltjeként 1974-ben Mitterrand mindössze egy százalékkal maradt le a győztes Giscard d'Estaing mögött. Később azonban ez a baloldali szövetség fölbomlott a kommünisták és a szocialisták közötti ellentét miatt, és így a döntő ütközetben, 1978-ban a parlamenti választásokon, amikor mindenki biztosra vette, hogy a baloldal parlamenti többséget szerez, a baloldali pártokra leadott szavazatok az 50 százalék alatt maradtak és a jobboldal megőrizte parlamenti többségét.

Éppen ezért sokak számára meglepetésként hatott, hogy ilyen kudarc után Mitterrand és a baloldal tudott annyi erőt gyűjteni, hogy nemcsak az 50—50 százalékos megoszlás maradt meg, hanem a mostani elnökválasztásokon az a néhány százalékos különbség Mitterrand javára bilent, sőt majd 4 százalékos különbséggel, jóval nagyobb arányban győzött, mint amennyivel 1974-ben vereséget szenvedett. Nem vitás, hogy ennek a győzelemnek és a Franciaországban bekövetkezett fordulatnak számos oka van.

„A távozó elnök majd tíz évig volt pénzügyminiszter, hét évig volt az Elysée palotában és közben a francia társadalomban elszaporodtak és súlyosabbá váltak az igazságtalanságok, egymást érték a botrányok. Így aztán nem tarthat igényt a népi konszenzusra, amely nélkül nem lehet hatékony erőfeszítésekről beszélni. Ez pszichológiai és politikai, sőt technikai kérdés is. Csak a baloldali kormány képes reményt és akaratot adni, hogy együtt küzdjünk a problémák ellen” — a választások második fordulója előtt fogalmazta meg ezt így Pierre Mendés France, a IV. köztársaság egykori miniszterelnöke, elsősorban arra célozva, hogy Giscard d'Estaing nem képes úgy összefogni az ország erőit, hogy azok a szükséges változtatásra vállalkozzanak, ezért fordulatra, új köztársasági elnökre van szükség.

Azért idéztük ezt a nyilatkozatot, mert az általános vélemény szerint Mitterrand győzelmének alapvető oka a jelenlegi helyzettel és az eddigi köztársasági elnökkel szembeni elégedetlenség, még inkább a változtatni akarás. Az elégedetlenség egyik forrása a gazdasági helyzet. Franciaországban ugyanis 10 százalék fölé emelkedett az infláció és több mint 2 millió munkanélküli van. Ebben a helyzetben vált az elnökválasztások egyik vitatémájává, hogy jól élnek-e a franciák vagy rosszul. Giscard d'Estaing ebben a vitában arra hivatkozhatott, hogy a gazdasági válságot jobban átvészelték mint a többi nyugati ország. Igaz ugyan, hogy az inflációban már csak Nagy-Britannia és Olaszország áll rosszabbul, de a 7,4 százalékos munkanélküliséggel szemben Belgiumban és Írországban 10,5, Nagy-Britanniában 9,5, Dániában 9,3, Olaszországban pedig 8,8 százalékos a munkanélküliség. Mindezen fölül még azt is felhozhatta hétéves elnökösködésének védelmében, hogy javult

a francia polgárok vásárlóereje, mégpedig abszolút és relatív számokkal mérve egyaránt. A többi nyugati országgal összevetve azt a képet kapjuk, hogy a francia vásárlóerő hét év alatt 23 százalékos növekedésével szemben Nyugat-Németországban ez a növekedés 16, az USA-ban 15, Angliában 13, a többi nyugat-európai országban még kevesebb százalék. Az átlagos munkabérekhez viszonyítva pedig az a helyzet, hogy 1970-ben 444 átlagos órabért kellett adni egy mosógépért, 1980-ban 179-et, 2827 órabért egy autóért, ma 2050-et. 1970-ben 6,3 órabérbe került egy kiló csont nélküli borjúhús, 1980-ban 3,8 órabérbe, 1970-ben 1,8 órát kellett dolgozni egy mozijegyért, 1980-ban 1,1 órát stb.

A választók szemében azonban a jelek szerint sokkal többet nyomott a latban a gazdasági nehézségeknek szembetűnőbbé válása, de az is, hogy a francia gazdaság elveszítette távlatát és lendületét. Kimutatták ugyanis, hogy 1974-től 1979-ig a produktív beruházások évente átlagban 1,8 százalékkal csökkentek és hogy Franciaország társadalmi termékének csak 1,8 százalékat fordította kutatómunkára, az USA 2,4, Nyugat-Németország 2,2 és Nagy-Britannia 2,1 százalékaival szemben. A legfőbb érv azonban, amely a baloldal oldalára billentette a mérleget az volt, hogy Giscard d'Estaing nem tudott fölkinálni egy átfogó, kiutat mutató gazdasági politikát. Ezzel szemben Mitterrand a gazdasági program kidolgozására tette a hangsúlyt, olyannyira, hogy amíg Giscard d'Estaing nagygyűléseket tartott, ő a gazdasági szakemberekkel tanácskozott és ennek eredményeként átfogó és minden részletre kiterjedő programja van a gazdasági bajok leküzdésére.

Még egy lényeges mozzanat a baloldal mellé állította a választókat. Giscard d'Estaing ugyanis értetlenül állt szemben a politikában, a társadalmi életben és a választók hangulatában lejátszódó számos változással. Ennek a változásnak olyan tünetei vannak, hogy előretört az úgynevezett környezetvédelmi mozgalom, amelynek jelöltje 1974-ben még csak 337 000 szavazatot tudott összegyűjteni, az 1978. évi parlamenti választásokon már 612 000 szavazatot, 1979-ben az európai parlamenti választásokon 890 000 szavazatot kaptak, mostani jelöltjük az elnökválasztások első fordulójában pedig már 1 120 000 szavazatot kapott. Közben tudnunk kell, hogy ez a mozgalom nemcsak a környezetvédelem jelszavával indul, hanem a hagyományos politikai követeléseken túlmutató olyan igényekkel áll elő, mint a helyi önkormányzat erősítése, az öngazgatás fejlesztése és az állami meg a polgárok közötti egész viszony megreformálása.

A változó hangulat jelei között említhetjük meg továbbá az egyes vidékek ilyen vagy olyan formában jelentkező önállósági mozgalmát is. Bretagne-ban az egykori terrorizmust letörték ugyan, de a bretonok nemzeti öntudata azóta határozottabb és kialakultabb formát öltött, többek között abban is megnyilatkozott, hogy a különféle breton szervezetek összefogtak Giscard d'Estaing ellen, elsősorban azért, mert semmilyen megértést nem mutatott egyes vidékek autonóm törekvései iránt. Az ezzel a politikával való szembenállás Korzikán, a másik autonomis-

ta mozgalom színhelyén már terrorakciók formáját is öltötte, olyanmódra, hogy az elnökválasztások egyetlen nagyobb szabású terrortámadása is Giscard d'Estaing korzikai látogatásához kapcsolódik. Giscard d'Estaing meg nem értésével szemben Mitterrand mindezeket a különféle új irányzatok, a hagyományos politikai élet régi sablonjaiba alig beilleszthető vagy egyáltalán be nem illesztő törekvéseket fölkarolta és beépítette választási programjába. Nemcsak Korzika helyzetének rendezését ígérte meg például, hanem a helyi önkormányzat erősítésének programtételével zászlaja alá tömörítette mindezeket a különféle irányzatokat.

Nyilvánvaló azonban, hogy a két alapvető tényező mellett sok minden más is közrejátszott Giscard d'Estaing vereségében. Így például a franciák hagyományos tekintélyrombolása számára már az is sok volt, hogy hét évig ugyanaz a köztársasági elnök irányítsa politikájukat, még hét évet túl hosszú időnek tekintettek. Ugyanakkor nem vitás, hogy szerephez jutott az is, hogy a szélsőjobboldal, a maga számításai miatt, szembe fordult Giscard d'Estaing-el. De ellene fordultak a zsidó szervezetek is, mivel közel-keleti körútját Izrael-ellenesnek minősítették. Így aztán ez a sokfajta elégedetlenség és ellenállás találta meg a közös nevezőjét a Giscard d'Estaing-el való szembefordulásban.

Feltör az elégedetlenség

A parlamenti választások április 28-án tartott első fordulója figyelemre méltó lehetett az addig magát túl biztos győztesnek érző Giscard d'Estaing számára. Az első fordulóban ugyanis Giscard d'Estaing a szavazatok 28,31 százalékát kapta meg, az utána következő Mitterrand 25,84 százalékot, Chirac, a de gaulleisták vezetője 17,99 százalékot, Marohais, a Kommunista Párt főtitkára 15,34-et, Lalonde, a környezetvédelmi mozgalom jelöltje 3,87-et, a szélsőbal jelöltje, Laguiller 2,30 százalékot, a két kis de gaulle-ista jelölt közül Debré 1,61, Garaud 1,33 százalékot és a két másik jelölt közül Crépeau 2,21, Bouchardeau pedig 1,10 százalékot kapott.

A választási eredmények ugyanis kétségbevonhatatlanul megmutattak néhány tény. Először is azt, hogy Giscard d'Estaing az általa is minimálisnak tekintett 30 százalék alatt maradt. Már maga ez a körülmény elegendő volt ahhoz, hogy Giscard d'Estaing ne nézzen valamilyen nagy bizakodással a második forduló elé. De hasonlóképpen elgondolkodtató volt számára, hogy Mitterrand az első fordulóban több szavazatot kapott, mint a Szocialista Párt bármikor az V. köztársaság történetében, sőt még az is, hogy Chirac, a gaulle-isták vezére szinte legtöbbször éppen Giscard d'Estaing ellen hadakozva meglepően sok szavazatot kapott. Az első forduló igazi meglepetése az volt, hogy Marchais, a Kommunista Párt jelöltje jóval kevesebb szavazatot kapott, mint amennyire a kommunisták számítottak, ez a körülmény legföljebb abban játszódtott

közre, hogy Giscard d'Estaing téves taktikát dolgozzon ki a második fordulóra.

A két forduló között ugyanis sok mindent kellett tisztázni ahhoz, hogy felsorakozhassanak a frontok a második fordulóra. Az elemzések kimutatták, hogy Mitterrand erősödése elsősorban annak tudható be, hogy a francia választótöbbségben erősödik egy szociáldemokrata irányzat. Erre utalt az a körülmény, hogy a Szocialista Párt nem a hagyományosan munkás lakta körzetekben, még kevésbé a gazdasági válsággal, a munkanélküliséggel legjobban sújtott körzetekben tört előre, hanem éppen az ország más részeiben. Úgyszintén elgondolkodtató volt az elemzéseknek az a kimutatása, hogy Chirac elsősorban a francia parasztság támogatását nyerte meg, méghozzá azoknak az erőknél a támogatását, amelyek ellenzik a nemzetközi tőkét képviselő giscard-i politikát. Nem véletlen, hogy Chirac alapvető választási programja Reagan amerikai elnök koncepciójával volt rokon, vagyis jobboldalról próbálta meglovagolni a gazdasági helyzettel, az állam gazdasági beavatkozásával és általában a mostani körülményekkel szemben kialakult elégedetlenséget.

Az első forduló eredményei alapján tehát Giscard d'Estaing-nek a győzelemhez nemcsak a szociáldemokrata irányzat előretörésével szemben kellett volna valamit tennie, hanem még azzal az elégedetlenséggel szemben is, amelyet Chirac jelentős sikere jelzett. Ehelyett Giscard d'Estaing semmit sem tudott tenni vagy fölkinálni ahhoz, hogy a két forduló közötti két hét intenzív kampányában megváltoztassa az első fordulóban kialakult összképet, vagyis a maga javára billentse a választók hangulatát. Még azt sem tudta kellőképpen fölmérni, hogy ma már nem lehet úgy folytatni a választási kampányt, mint 1974-ben. Akkor ugyanis még lehetett némi vonzóereje a különféle antikommunista, államosításellenes és általában a szocialista társadalommal ijesztgető jelszavaknak. Időközben azonban a francia gazdaság 22 százalékanak államosítása kiállta a próbát. A Renault pl. igazolta, hogy sokkal jobban állja a sarat a gazdasági nehézségek között, mint a magánkézben levő vállalatok. Emellett a kommunisták iránti viszony megváltozása is lassan megérlelődött, úgy hogy ma már a francia választókat nem lehet olyan hatásosan ijesztgetni a „kommunista veszéllyel”.

Ezzel szemben Mitterrand felismerte, hogy a szocialisták programjával szemben állók a párt ellen szavaznak akár együttműködnek a kommunistákkal, akár sem, hiszen azok minden baloldali megmozdulással szemben állnak, tehát a szocialistákkal éppúgy, mint a kommunistákkal. Ezt fölismerve bekalkulálta, hogy a kommunistákkal való együttműködés lehetősége nem fogja visszariasztani a szavazókat, ami lehetővé tette számára, hogy Giscard d'Estaing-nel szemben hatásos taktikát alakítson ki. Amikor a több mint 20 millió francia által végignézett televízióvitában az általános vélemény szerint Giscard d'Estaing fölé kerekedett, akkor ebben már szerepet játszott az is, hogy ügyesen vissza tudta verni Giscard d'Estaing egyik legfőbb érvét, vagyis azt, hogy a

francia választókat azzal próbálta ijesztgetni, hogy Mitterrand győzelmé a kommunisták kormányra kerülését is jelenti.

Sőt Mitterrand-nak ezt a kérdést sikerült a maga javára fordítania. Egyszerűen kijelentette: a kommunisták jók arra, hogy dolgozzanak, hogy szavazzanak, hogy szükség esetén életüket áldozzák a hazáért, de milyen elvakult politika az, amelynek alapvető kiindulópontja, hogy a kommunisták nem jók arra, hogy kormánytöbbség részévé váljanak. Különbösen is közismert, hogy De Gaulle egyáltalán nem félt bevenni a kormányba a francia kommunistákat, holott akkor a Kommunista Párt majdnem a szavazatoknak 30 százalékát mondhatta magáénak, nem is szólva arról, hogy akkor a Szovjetunióban még Sztálin volt hatalmon.

A kommunisták iránti viszonyra adott ilyen válasszal Mitterrand egyszerre képessé vált arra, hogy a nemzeti összefogás zászlóvivőjévé váljon, kihasználja a franciáknak azt az alapvető meggyőződését, hogy minden polgár, először is francia és csak utána valamelyik politikai párt vagy csoport tagja. A nemzeti összefogás gondolatát csak erősítette, hogy Mitterrand nem zárkózott el mereven a gaulle-istáktól sem, sőt, annak hangsúlyozásával, hogy most meg kell választani a köztársasági elnököt, azután meg kell választani a parlamentet, és csak utána tárgyalhatnak a kormány összetételéről, még azt is sejtette, hogy esetleg hajlandó a kormány megalakítása kérdésében együttműködni a gaulle-istákkal.

Ebben a helyzetben Mitterrand állásfoglalása egyszerre eldöntötte a Kommunista Párton belüli vitákat. A párt ugyanis nem mérte föl tragikusan az első fordulóban bekövetkezett szavazatvesztést, mivel arra a megállapításra jutottak, hogy a kommunista szavazók egy része Mitterrandra szavazott, mert attól félt, hogy esetleg Chirac végez második helyen és így Mitterrand előretörését fontosabbnak tartotta, mint a két baloldali párt, a szocialisták és a kommunisták közötti erőviszony tisztázását. Tény, hogy a két forduló között a párton belül ellentétes vélemények csaptak össze. Az egyik vélemény az volt, hogy „Mitterrand, ha megválasztják, úgyszintén a jobboldallal fog kormányozni”, a másik viszont: „Lehet, hogy Francois Mitterrand nem tesz meg mindent, amit mi szeretnénk, de ő mégis csak a baloldal jelöltje.” Végül is, ez az utóbbi álláspont kerekedett fölül és a párt vezetősége, de később a tagság is kategorikusan Mitterrand mellé állott. Mint Marchais megfogalmazta: Nem szalaszthatunk el egyetlenegy esélyt sem arra, hogy kikényszerítsük a változást, tehát készen kell állnunk minden harcra, támogatnunk kell minden fejlődést, bármilyen minimális is az. Ezzel az érveléssel a Kommunista Párt egész vezetősége messzemenően aktivizálódott Mitterrand mellett és az ellen, hogy akár egyetlenegy kommunista választó is tartózkodjon a szavazástól.

A választási csatát végül is ez a körülmény döntötte el. A szocialista szavazók teljes egészében hűek maradtak Mitterrand-hoz, egységesen melléje sorakoztak föl a különféle baloldali pártok szavazói, a pártvezetőség utasítására a kommunisták esetleges belső kételyeik ellenére

is fegyelmezetten Mitterrand-ra adták szavazatukat. Ugyanakkor a másik tábor koránt sem volt ilyen egységes. Chirac választóinak egy része ugyanis nem engedelmeskedett a gaulle-ista pártvezetőség felhívásának és Giscard d'Estaing helyett Mitterrand-ra szavazott. Mindezen fölül a környezetvédelmi mozgalom majdnem teljes egészében Mitterrand mellé állott.

És a második fordulónak volt még egy kellemetlen meglepetése Giscard d'Estaing számára. Választási stratégiái úgy számították, hogy a szavazástól távol maradók Giscard d'Estaing mellett állnak. Számításuk alapja az volt, hogy mindig a legkonzervatívabb, legapolitikusabb, legfegyelmezetlenebb választók maradnak távol a választástól, tehát ha azokat sikerül mozgósítani, akkor mindig a pillanatnyilag éppen hatalmon lévőre adják le szavazatukat. Ezért jelentek meg Párizs meg a többi francia nagyváros utcáin közvetlenül a második forduló előtt a falragaszok: „Tartózkodni a szavazástól annyi, mint Mitterrand-ra — Marchais-ra szavazni.” A meglepetés az volt, hogy a második fordulóban 6 százalékkal többen járultak a szavazóurnák elé, mint az első fordulóban, ez azonban nem Giscard d'Estaing javára billentette a mérleget, hanem épp ellenkezőleg, Mitterrand-ot segítette győzelemre.

A harc csak most kezdődik

„Vörös hétfő a tőzsdén” — így jellemezte a Mitterrand győzelmét követő napon a francia tőzsdén kialakult helyzetet a *Le Matin* című szocialista napilap. A francia gazdaság ugyanis mindaddig nem reagált Mitterrand választási esélyeinek növekedésére. „A tőzsde jojót játszik” — tudósítottak a lapok a választási kampány napjaiban, arra célozva, hogy a tőzsdei árfolyamok minden lehetséges magyarázat nélkül hol estek, hol pedig emelkedtek. A francia lapok egy része ebből azt a következtetést vonta le, hogy a francia gazdaság urai nem félnék Mitterrand győzelmétől, sőt egyes lapok egész addig mentek, hogy megállapították: a hatalmas patronátus, vagyis a francia gyárosok szövetsége nagyon lagymatagul támogatja Giscard d'Estaing-t, tehát lehetségesnek tartja, sőt előre elfogadja Mitterrand győzelmét. Valójában szerintünk az történt, hogy a francia gazdaság urai nem hitték el, hogy Mitterrand győzhet. Ezzel magyarázható, hogy a győzelmet követő napon, vagyis a május 10-e utáni hétfőn a tőzsdén zuhantak a francia részvények, meg-ingott a frank és sokan már súlyos következményektől kezdtek tartani.

A tőzsdének ez a reagálása is jelezte, hogy Mitterrand-nak az igazi harcot még meg kell vívnia. Számolnia kell ugyanis azzal, hogy a választási programban meghirdetett reformok, elsősorban a francia gazdaság további 28 százalékanak az államosítása heves ellenállásba ütközik. A szakszervezetek a választási győzelmet követő napon be is jelentették, hogy továbbra is mozgósított állapotban maradnak, mivel elképzelhető, hogy a francia gazdaság urai kikényszerítik a „harmadik

menetet”, vagyis megpróbálnak felsorakozni Mitterrand ellen, olyan súlyos helyzetet teremtve, hogy a választási győzelmet a francia gazdaság sínyli meg.

Ebben a helyzetben Mitterrand rendkívül óvatosan, de határozottan látott hozzá elképzeléseinek megvalósításához. Első lépéseinek egyike az volt, hogy kinevezte az új miniszterelnököt és az új kormányt. Az új kormány összetétele arról tanúskodott, hogy nem pusztán a rendkívüli parlamenti választások lebonyolítására alakított kormányt, hanem rögtön olyan kormánnyal indult, amely hozzálát a választási ígéretek valóra váltásához. Ezzel és a politika megvalósításának első tényeivel, eredményeivel segíti a baloldal parlamenti többségének megszerzését. A kormány összetétele azt is igazolja, hogy elsősorban a szocialistáknak a hatalom eddigi gyakorlásában szerzett tapasztalatait kívánja hasznosítani. Ezzel magyarázható, hogy jórészt az eddigi polgármesterekből lettek a miniszterek, mivel a szocialisták a baloldali szövetség révén szerzett sikerekkel már eddig is számos francia nagyváros irányítását tartották kezükben.

Igy Lille eddigi polgármesteréből lett a miniszterelnök is. Pierre Mauroy ugyanis ennek a városnak az élén, Franciaország gazdasági válsággal leginkább sújtott részén, nemcsak a csoportmunkára, a gazdasági bajokkal való tudatos szembeszegülésre mutatott példát, hanem tanúságot adta annak is, hogy sikeresen fel tudja venni a harcot a Lille-ben eddig is ellenzékben lévő, az országban pedig most ellenzékbe szoruló jobboldallal, de ugyanakkor tud bánni a nélkülözhetetlen szövetséggel, a Kommunista Párttal is. Hasonlóképpen polgármesterek kapták a két legfontosabb tárcát is: Gaston Defferre, Marseille polgármestere lett a belügyminiszter és Charles Henu Villeurbane polgármestere kapta a hadügyi tárcát.

A kormány összetételéből ezenkívül az is kitűnik, hogy össze akarja fogni a Szocialista Párt minden áramlatát. Ezért a kormányban tárcát kapott Michel Rocard, a szociáldemokrata árnyalatú jobboldal képviselője, éppúgy, mint Jean-Pierre Chevenement, a balszárny vezetője. Továbbá a fejlődő országokhoz való közeledés irányzatáról tanúskodott Claude Cheyssonnak külügyminiszterré való kinevezése, hiszen Cheysson a Közös Piac Bizottságának tagjaként döntő szerepet játszott a fejlődő országokkal megkötött, úgynevezett lomei egyezmény létrejöttében. Végül a kontinuitás megőrzéséről tanúskodott, hogy a kormányba bekerült Michel Jobert, Pompidou egykori tanácsadója, majd külügyminisztere, éppúgy mint Maurice Faure, a baloldali radikálisok vezetője, aki a IV. köztársaság idején számos kormány tagja volt.

Az új kormány egyik első intézkedése volt a minimális fizetések, a családi és lakbérpótlék, a legalacsonyabb nyugdíjak és a rokkantségély emelése. Ezzel megtették az első lépést Mitterrand választási ígéreteinek valóra váltása felé. Ugyanakkor az új kormánynak sikerült föltartóztatnia a tőzsdei árfolyamok további zuhanását, a frank rohamos elértéktelenedését is. Éppen ezért az általános vélemény szerint Fran-

ciaország szocialista kormányának első intézkedései arra utaltak, hogy a szocialista kormány meg tudja állni a helyét és meg tud birkózni a felhalmozott problémákkal.

Ennek döntő jelentősége van már azért is, mert Mitterrand-nak szinte első intézkedésként föl kellett oszlatnia a francia parlamentet és június 14-ére és 21-ére kiírni a rendkívüli parlamenti választásokat, mert az eddigi parlamentben a jobboldal volt többségben, és ha ez így marad, akkor Mitterrand vagy kénytelen más szövetségeket keresni, például együttműködésre lépni a gaulle-istákkal, vagy pedig számolni azszal, hogy mindennapossá válik a surlódás a parlamenti többség meg a kormány között, annál is inkább, mert a francia alkotmány szerint a rendkívüli választásoktól számított egy éven belül a parlamentet nem lehet feloszlani. A kormány intézkedései és Mitterrand egész politikája éppen ezért az új parlamenti többség megteremtését szolgálta.

A parlamenti választások eredménye azt mutatja, hogy Franciaországban mélyebb változás játszódott le, mint sokan még Mitterrand győzelme után is hitték. Egyesek szerint az elnökválasztásokon aratott győzelem legjobban éppen Mitterrand-t lepte meg, a rendkívüli parlamenti választásokon született eredmény feletti meglepetést pedig a Francia Szocialista Párt vezetői nyíltan be is ismerték, amikor Jospin, a párt főtitkára kijelentette: Őszintén bevallom, hogy ekkora győzelemre nem számítottunk, sőt nem is reméltük. Nem vitás, hogy a Szocialista Párt nagy választási sikerében szerephez jutott a kommunista szavazóknak a Kommunista Párt helyett a Szocialista Párt mellé való felsorakozása, azzal a megfontolással, hogy pillanatnyilag a francia baloldal legfontosabb feladata Mitterrand pozícióinak megszilárdítása. Az sem vitás, hogy ebben a győzelemben szerephez jutott a jobboldal választóinak az a véleménye, hogy ha már Mitterrand elnök lett, akkor legalább juttassák olyan parlamenti többséghez, amely lehetővé teszi számára, hogy kommunista miniszterek nélkül is kormányt alakíthasson.

Mindez azonban nem változtat a tényen, hogy Franciaországban és ezzel egész Európában új helyzet jött létre. Ebben a helyzetben még számos ismeretlen tényező van, és nehéz lenne megjósolni, hogyan alakul Franciaország politikai és társadalmi helyzete, még kevésbé, hogy maga az a puszta tény, hogy Franciaországnak szocialista elnöke, szocialista kormánya és szocialista parlamenti többsége van, milyen hatást gyakorol Európára és a világra. Azzal azonban, hogy Franciaországban egészen új helyzet alakul ki, az országban és rajta kívül egyaránt, mindenkinek számolnia kell.